

Best practice for administrativ ajourføring af bygninger i GeoDanmark databasen

28. marts 2019 – ver. 1.0

'Best practice for administrativ ajourføring af bygninger i GeoDanmark databasen'
er udarbejdet af en arbejdsgruppe under Administrativt Ajourføringsforum i GeoDanmark.

Deltagere:

Sten Frandsen, Odense Kommune

Mette Hansen, Hvidovre Kommune

Anne Grete Arendt Rasmussen, Sydkort

Bjarke Skjødt, SDFE

Jørgen Grum, SDFE

Inge Flensted, UFST

Helle Kirkedal, UFST

Best practice for administrativ ajourføring af bygninger i GeoDanmark databasen

Indledning

GeoDanmark har stor fokus på aktualitet, da aktuelle data er afgørende, for at vores GeoDanmark data kan skabe værdi. Brugere ønsker aktuelle data og aktuelle data genererer flere brugere, hvilket giver dynamik - data bliver "levende", og fejl og mangler opdages nemmere.

GeoDanmark har udarbejdet vejledningen 'Best practice for administrativ ajourføring af bygninger' for at vejlede kommunerne i, hvordan man i den offentlige forvaltning kan ajourføre GeoDanmark-Bygninger, så data bliver så aktuelle som overhovedet muligt.

Kommunerne har via GeoDanmark-samarbejdet forpligtiget sig til at aflevere årlige udpegninger af bygninger til brug for den fotogrammetriske ajourføring. Hovedparten af landets kommuner har indtil nu valgt at levere ændringsudpegninger (ÆUP) til brug for den fotogrammetriske ajourføring. Enkelte kommuner har valgt at registrere ændringer med ny geometri som en administrativ ajourføring, hvor GEOMETRISTATUS angives til "Foreløbig".

Målgruppe

Denne vejledning beskriver forskellige modeller for administrativ ajourføring af bygninger, som kommunerne kan vælge imellem – alt efter den enkelte kommunes ambitionsniveau og organisering.

Vejledningen er målrettet kommunernes gis-medarbejdere, BBR-medarbejdere og byggesagsbehandlere – og skal ses som inspiration til, hvordan man i den enkelte kommune kan etablere de arbejdsgange, som passer bedst til kommunens ambitionsniveau og organisering.

Der er frit valg blandt de beskrevne modeller – dvs. man kan fx vælge MODEL 1 ved Nybyggeri og MODEL 3 ved Ændring af bygning.

Modeller for Best practice

Administrativ ajourføring af bygninger kan ske på flere forskellige tidspunkter i en byggesags livscyklus.

Produktionsplatformen GeoDK og integration mellem GeoDK og Geokoderen gør det nemt fremover at ajourføre GeoDanmark-Bygninger, som en del af en byggesags livscyklus.

GeoDanmark har valgt at beskrive tre Best practice modeller, som alle er baseret på sammenhængen mellem GeoDK og Geokoderen:

MODEL 1: Den optimale proces som tilgodeser alle parter interesse i løbende ajourførte data

MODEL 2: En proces med et lavere ambitionsniveau

MODEL 3: En proces, som overholder forpligtelserne i GeoDanmarks forretningsmodel

Det er vurderingen, at model 1 samlet set vil give det mindste ressourcetræk for kommunen som helhed. Selv om model 3 opfylder forpligtelserne i GeoDanmarks forretningsmodel, opfylder model 3 ikke intentionerne med administrativ ajourføring.

Hver model er kort beskrevet og illustreret med en proces-skitse.

Når kommunerne implementerer arbejdsprocesser med administrativ ajourføring, vil den årlige udpegning af bygninger til den fotogrammetriske ajourføring kunne hentes fra GeoDK. Og de aktuelle data og objekter med foreløbige geometri vil fremgå af GeoDanmark databasen og kan blandt andet ses i Kortforsyningens skærmbillede og på BBR-meddelelser med en særlig signatur.

Efterbrænding

Når GeoDanmark data sendes til fotogrammetrisk ajourføring, er det ikke alle processer, der kan håndteres af producenten og især i forhold til BBR-geokodningen, vil der være behov for kvalitetssikring af data efter en fotogrammetrisk ajourføring – ”efterbrænding”.

Disse processer beskrives i særskilt dokument ’Vejledning til kommunal ”efterbrænding” af GeoDK BYGNING - efter årlig fotogrammetrisk ajourføring’, som findes på GeoDanmark.dk.

Overblik over aktiviteter i geokoderen

B Y G N I N G		MODEL 1 Optimal proces	MODEL 2 Lavere ambitionsniveau	MODEL 3 Forpligtelse iht. GeoDanmarks forretningsmodel
	Nybyggeri	Foreløbig bygningsgeometri tegnes ved byggetilladelse i Geokoderen, som gemmer den i GeoDK. Se side 4	UdpegningPunkt oprettes med korrekt placering ved byggetilladelse. Foreløbig bygningsgeometri tegnes ved afslutning af byggesag i Geokoderen, som gemmer den i GeoDK. Se side 6	UdpegningPunkt oprettes med korrekt placering ved byggetilladelse. Ingen ny foreløbig bygningsgeometri i GeoDK. Se side 8
	Ny sekundær bygning (ingen byggetilladelse)	Registrering af foreløbig bygningsgeometri ved anmeldelse fra ejer. Foreløbig bygningsgeometri tegnes i Geokoderen, som gemmer den i GeoDK. Se side 10		UdpegningPunkt oprettes med korrekt placering ved anmeldelse fra ejer. Ingen ny foreløbig bygningsgeometri i GeoDK. Se side 12
	Nedrivning <u>uden</u> efterfølgende nybyggeri	Bygningsgeometri 'markeres til slet' i Geokoderen ved nedrivningstilladelse. Se side 14		Bygningsgeometri 'markeres til slet' i Geokoderen ved færdigmelding. Se side 16
	Nedrivning <u>med</u> efterfølgende nybyggeri	<i>Systemerne understøtter pt. ikke 'Best practice', hvor foreløbig geometri skal tegnes oven i eksisterende geometri</i>		Geometri for nedrevet bygning markeres til slet og UdpegningPunkt for ny bygning oprettes med bedst mulig placering ved byggetilladelse. Se side 18
	Ændring af bygning	Foreløbig bygningsgeometri tegnes ved byggetilladelse i Geokoderen, som gemmer den i GeoDK. Se side 20		Foreløbig bygningsgeometri tegnes ved ibrugtagningstilladelse i Geokoderen, som gemmer den i GeoDK. Se side 22

Best practice

AJOURFØRING AF BYGNINGER

Nybyggeri – MODEL 1

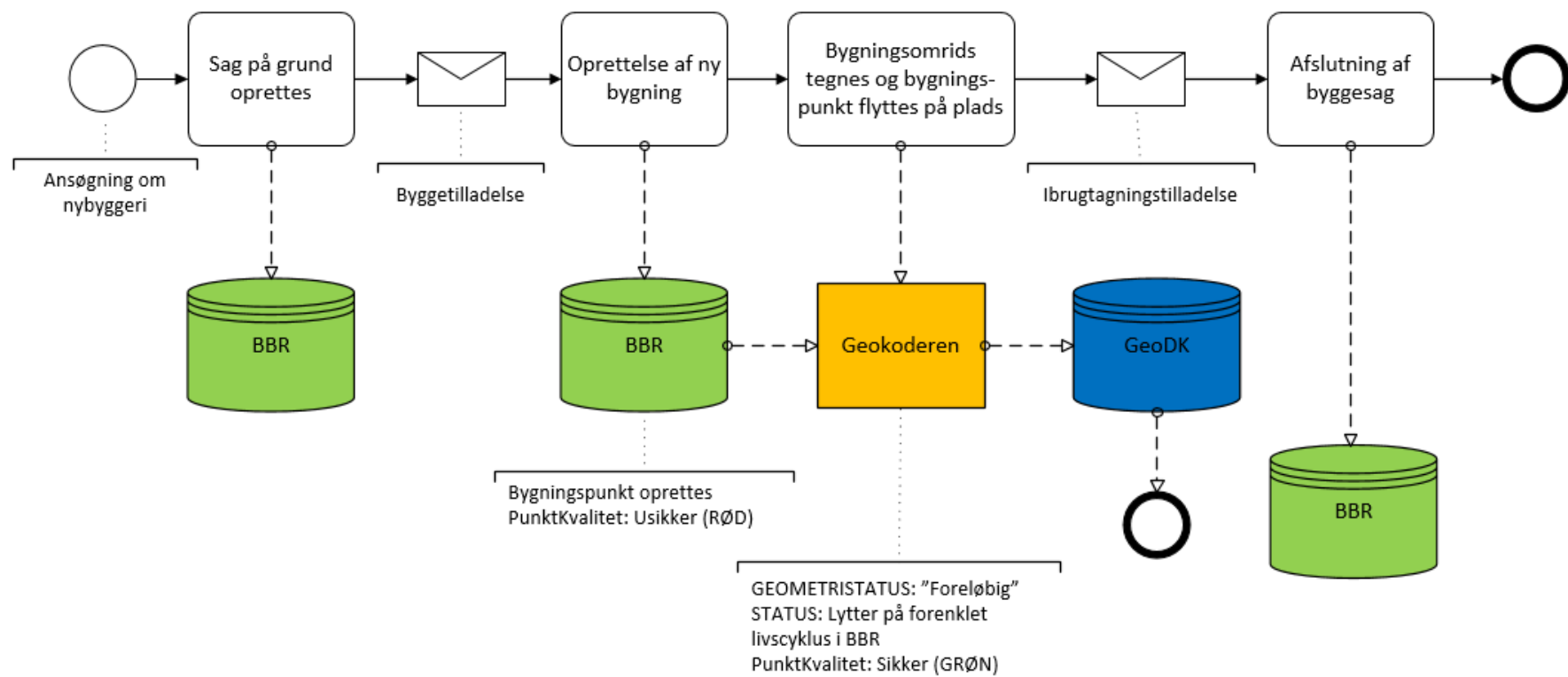
1. Byggetilladelse er givet og tilladelse til nybygning registreres i BBR. Ved registrering i BBR oprettes automatisk et bygningspunkt med kvaliteten Usikker (rød), som placeres midt på jordstykket, hvortil bygningen er knyttet i BBR.
2. Bygningsomrids tegnes i Geokoderen, så godt man kan. Bygningspunkt flyttes inden for det nytegnede bygningsomrids og kvaliteten bliver Sikker (grøn). Bygningen vil nu optræde i GeoDK med GEOMETRISTATUS "Foreløbig". Det betyder, at bygningen automatisk sendes til fotogrammetrisk ajourføring næste gang.
Geokoderen sørger for, at status følger en forenklet livscyklus i BBR, dvs. "Under anlæg".
3. Ved byggeriets ibrugtagningstilladelse/afslutning af byggesag registreres dette i BBR.
Status ændres automatisk til "Anlagt", hvis Geokoderen åbnes, gemmes og lukkes.
4. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten rentegne bygningen (GEOMETRISTATUS "Endelig"), sikre korrekt status ud fra luftfoto og bevare BBRUUIID.
5. Kommunen bør selv trække kontrollister på byggetilladelser, der ikke bliver igangsat (henlagt), samt ibrugtagningstilladelser der aldrig bliver givet, med henblik på at registrering i BBR, Geokoderen og i GeoDK konsekvensrettes. Det er også muligt ved filtrering på status at fremsøge bygninger i GeoDK med status tidligere end "Anlagt".

INFO:

Ved MODEL 1 tegnes bygningen i Geokoderen ved **byggetilladelsen**. Hvis byggeriet ikke bliver gennemført, har man en bygning i GeoDK, som skal fjernes - dvs. man efterfølgende skal være særlig opmærksom på at fange disse situationer.

Bygningen vil straks være synlig med særlig signatur i GeoDK og på BBR-meddelelser samt forsinket på Kortforsyningens skærmbort.

Nybyggeri – MODEL 1

Nybyggeri – MODEL 2

1. Byggetilladelse er givet og tilladelse til nybygning registreres i BBR. Ved registrering i BBR oprettes automatisk et bygningspunkt med kvaliteten Usikker (rød), som placeres midt på jordstykket, hvortil bygningen er knyttet i BBR.
2. Punktet flyttes på plads i Geokoderen, og kvalitet skal ændres til Næsten sikker/Sikker (gul/grøn), hvorved Geokoderen opretter et UdpegningPunkt i GeoDK. BBRUUIID gemmes automatisk sammen med UdpegningPunkt i GeoDK.
3. Ved byggeriets ibrugtagningstilladelse/afslutning af byggesag registreres dette i BBR. Bygningsomrids tegnes i Geokoderen, så godt man kan. Bygningspunkt flyttes inden for det nytegnede bygningsomrids og kvaliteten bliver Sikker (grøn). Geokoderen sletter automatisk UdpegningPunkt'et, som nu er erstattet med en bygningsgeometri. Bygningen vil optræde i GeoDK med GEOMETRISTATUS "Foreløbig". Det betyder, at bygningen automatisk sendes til fotogrammetrisk ajourføring næste gang. Geokoderen sørger for, at status følger en forenklet livscyklus i BBR, dvs. "Anlagt".
4. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten rentegne bygningen (GEOMETRISTATUS "Endelig"), sikre korrekt status ud fra luftfoto og bevare BBRUUIID. Hvis ibrugtagningstilladelse/afslutning af byggesag ikke er givet, vil der i stedet for en foreløbig bygning komme et UdpegningPunkt med til ajourføring.
5. Kommunen bør selv trække kontrollister på byggetilladelser, der ikke bliver igangsat, samt ibrugtagningstilladelser der aldrig bliver givet, med henblik på at registrering i BBR, Geokoderen og i GeoDK konsekvensrettes. Det er også muligt ved filtrering på status at fremsøge bygninger i GeoDK med status tidligere end "Anlagt".

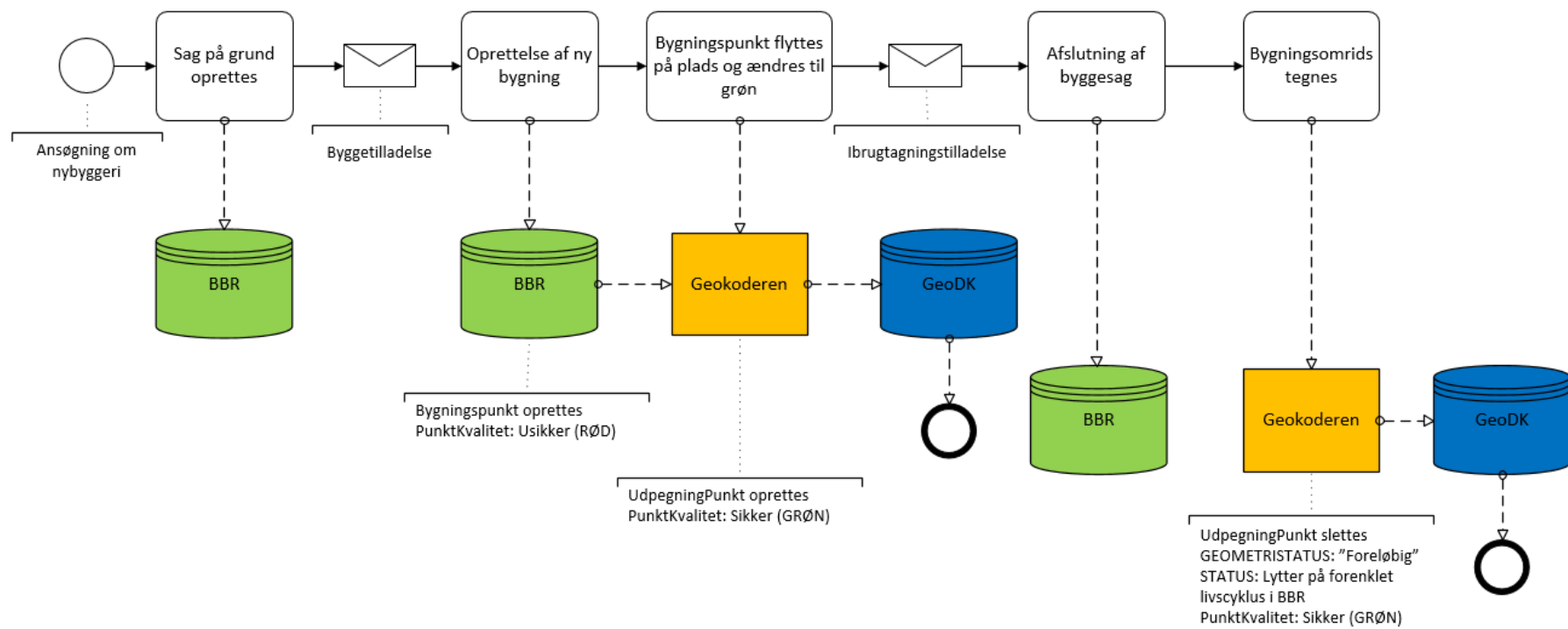
INFO:

Ved MODEL 2 tegnes bygningen i Geokoderen ved **ibrugtagning/afslutning af byggesag**. Det betyder, at der er sikkerhed for, at bygningen findes i virkeligheden.

Bygningen vil straks være synlig med særlig signatur i GeoDK og på BBR-meddelelser samt forsinket på Kortforsyningens skærmbort.

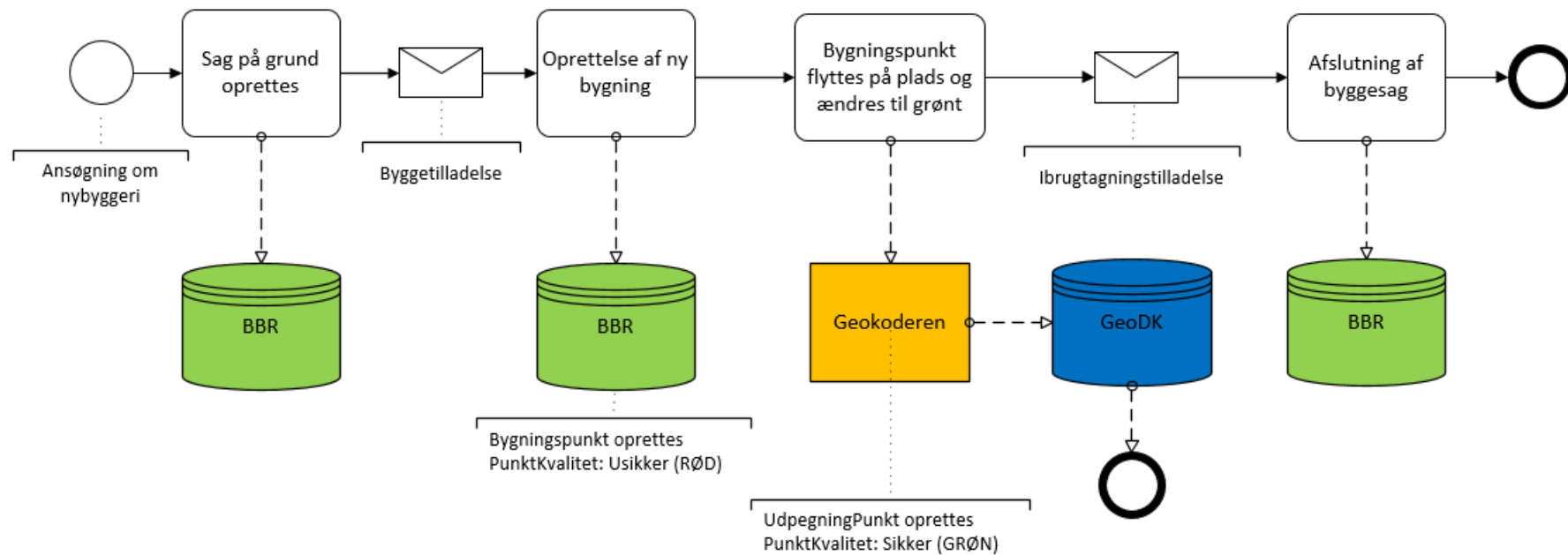
Nybyggeri – MODEL 2

Nybyggeri – MODEL 3

1. Byggetilladelse er givet og tilladelse til nybygning registreres i BBR. Ved registrering i BBR oprettes automatisk et bygningspunkt med kvaliteten Usikker (rød), som placeres midt på jordstykket, hvortil bygningen er knyttet i BBR.
2. Punktet flyttes på plads og kvalitet skal ændres til Næsten sikker/Sikker (gul/grøn), hvorved Geokoderen opretter et UdpegningPunkt i GeoDK. BBRUUID gemmes automatisk sammen med UdpegningPunkt i GeoDK.
3. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten tegne bygningen (GEOMETRISTATUS "Endelig"), sikre korrekt status ud fra luftfoto og tildele BBRUUID.
4. Kommunen bør selv trække kontrollister på byggetilladelser, der ikke bliver igangsat, samt ibrugtagningstilladelser der aldrig bliver givet, med henblik på at registrering i BBR, Geokoderen og i GeoDK konsekvensrettes.

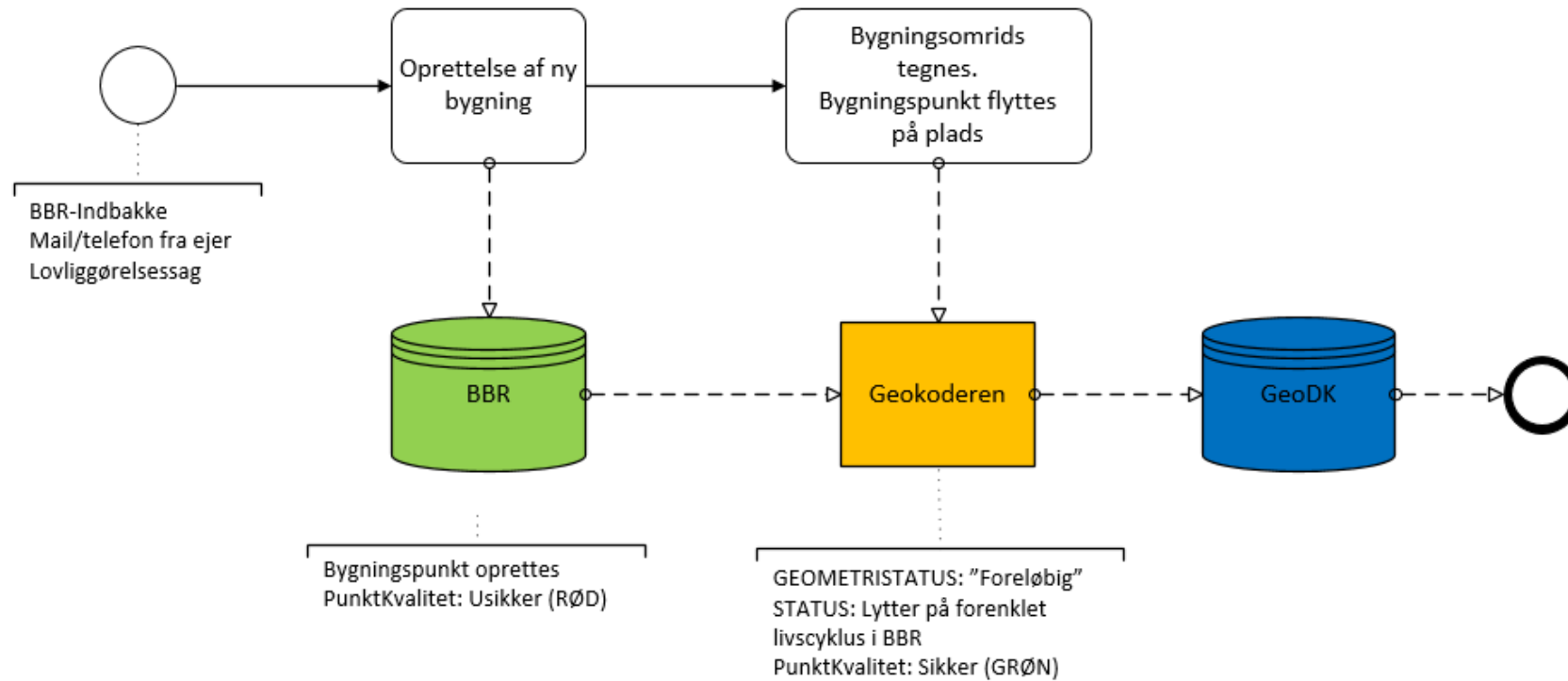
Nybyggeri – MODEL 3

Ny fritliggende sekundær bebyggelse, der ikke kræver byggetilladelse – MODEL 1

1. Besked om ny sekundær bebyggelse registreres i BBR. Ved registrering i BBR oprettes automatisk et bygningspunkt, med kvaliteten Usikker (rød), som placeres midt på jordstykket, hvortil bygningen er knyttet i BBR.
2. Bygningsomrids tegnes i Geokoderen, så godt man kan. Bygningspunkt flyttes inden for det nytegnede bygningsomrids, og kvaliteten bliver Sikker (grøn). Bygningen vil nu optræde i GeoDK med GEOMETRISTATUS "Foreløbig". Det betyder, at bygningen automatisk sendes til fotogrammetrisk ajourføring næste gang. Geokoderen sørger for, at status følger en forenklet livscyklus i BBR, dvs. "Anlagt".

Ny fritliggende sekundær bebyggelse, der ikke kræver byggetilladelse - MODEL 1

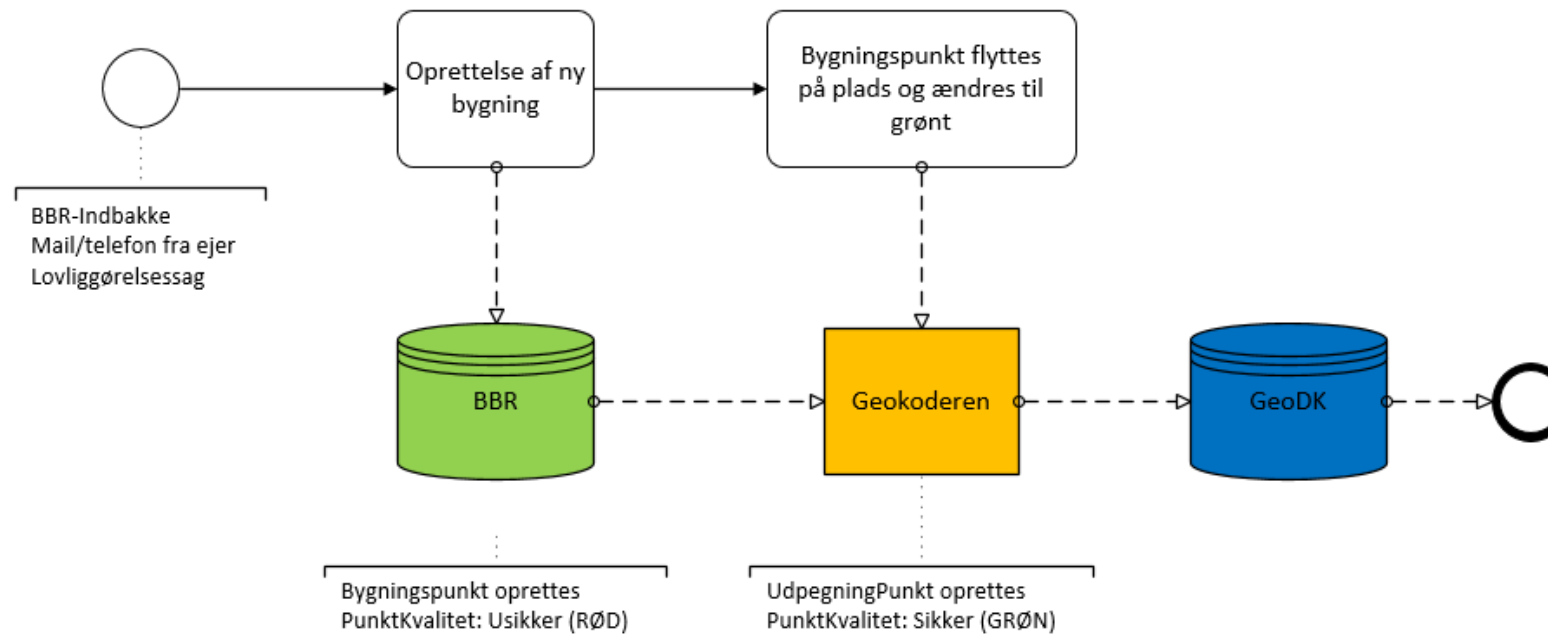

Ny fritliggende sekundær bebyggelse, der ikke kræver byggetilladelse – MODEL 3

[MODEL 2 – findes ikke]

1. Besked om ny sekundær bebyggelse registreres i BBR. Ved registrering i BBR oprettes automatisk et bygningspunkt med kvaliteten Usikker (rød), som placeres midt på jordstykket, hvortil bygningen er knyttet i BBR.
2. Punktet flyttes på plads og kvalitet skal ændres til Næsten sikker/Sikker (gul/grøn), hvorved Geokoderen opretter et UdpegningPunkt i GeoDK. BBRUID gemmes automatisk sammen med UdpegningPunkt i GeoDK.
3. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten tegne bygningen (GEOMETRISTATUS "Endelig"), sikre korrekt status ud fra luftfoto og tildele BBRUID.

Ny fritliggende sekundær bebyggelse, der ikke kræver byggetilladelse - MODEL 3

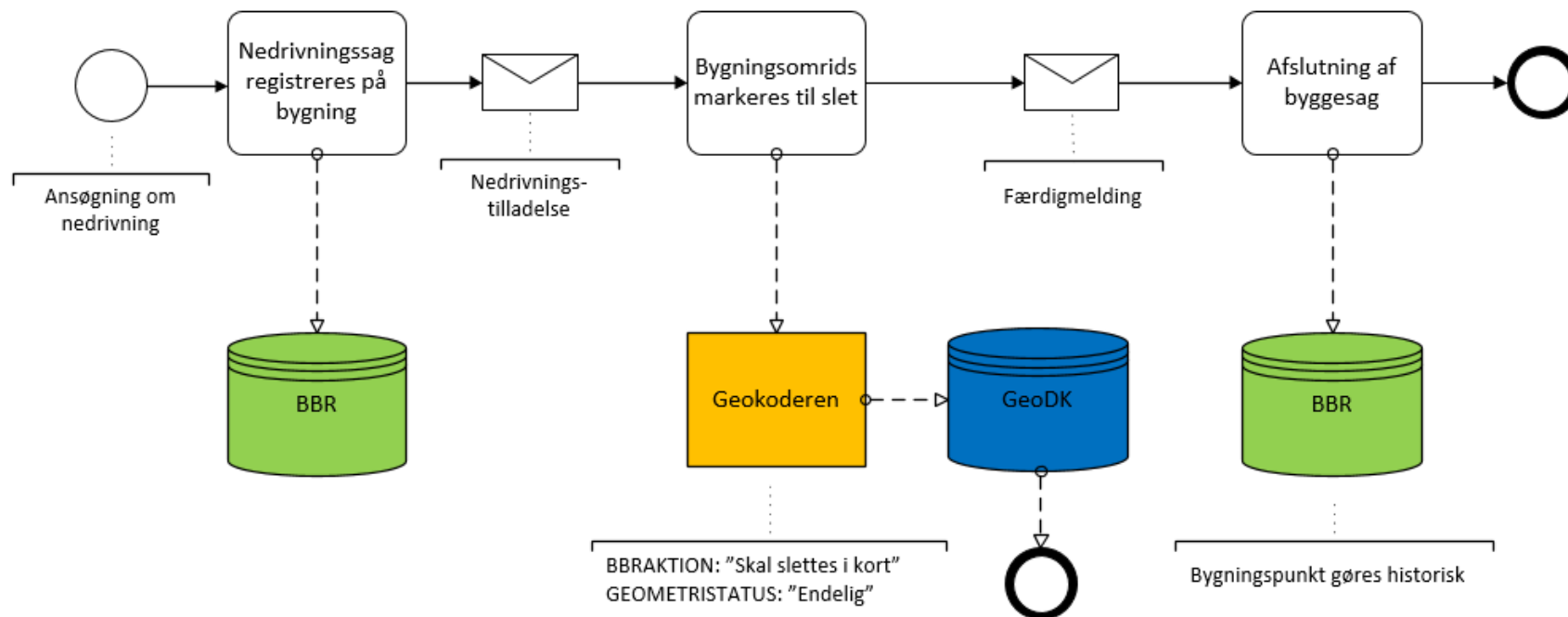

Nedrivning af bygning (uden forbindelse med nybyggeri) – MODEL 1

1. Nedrivningssag registreres i BBR.
2. Når nedrivning sker uden sammenhæng til nybyggeri, markeres bygningen til at skulle slettes i Geokoderen med knappen "Marker til slet", hvorved bygningen i GeoDK får BBRAKTION "Skal slettes i kort". Bygningen har GEOMETRISTATUS "Endelig".
3. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten slette objektet, hvis det ikke længere kan ses i foto.
4. Kommunen bør selv trække kontrollister på nedrivningstilladelser, der ikke bliver færdigmeldt, med henblik på at registrering i BBR, Geokoderen og i GeoDK konsekvensrettes.

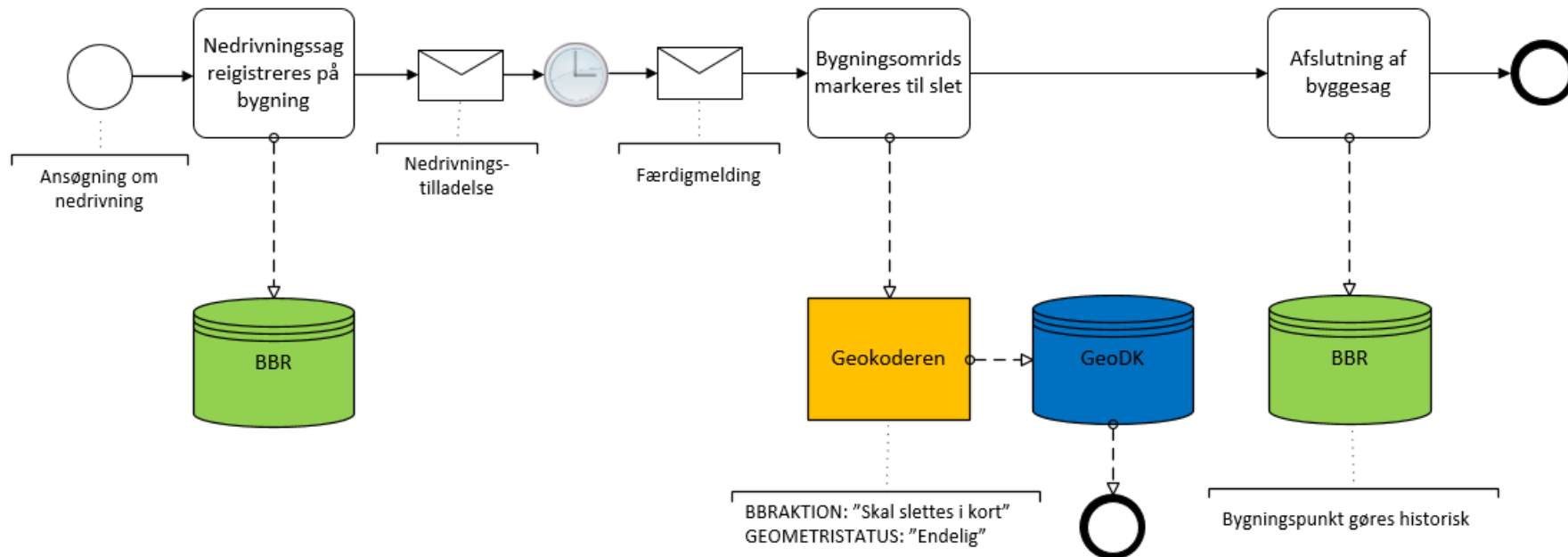
Nedrivning (uden nybyggeri) – MODEL 1

Nedrivning af bygning (uden forbindelse med nybyggeri) – MODEL 3 [MODEL 2 – findes ikke]

1. Nedrivningssag registreres i BBR.
2. Efter modtaget færdigmelding markeres bygningen til at skulle slettes i Geokoderen med knappen "Marker til slet", hvorved bygningen i GeoDK får BBRAKTION "Skal slettes i kort". Bygningen har GEOMETRISTATUS "Endelig".
3. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten slette objektet, hvis det ikke længere kan ses i foto.
4. Kommunen bør selv trække kontrollister på nedrivningstilladelser, der ikke bliver færdigmeldt, med henblik på at registrering i BBR, Geokoderen og i GeoDK konsekvensrettes.

Nedrivning (uden nybyggeri) – MODEL 3

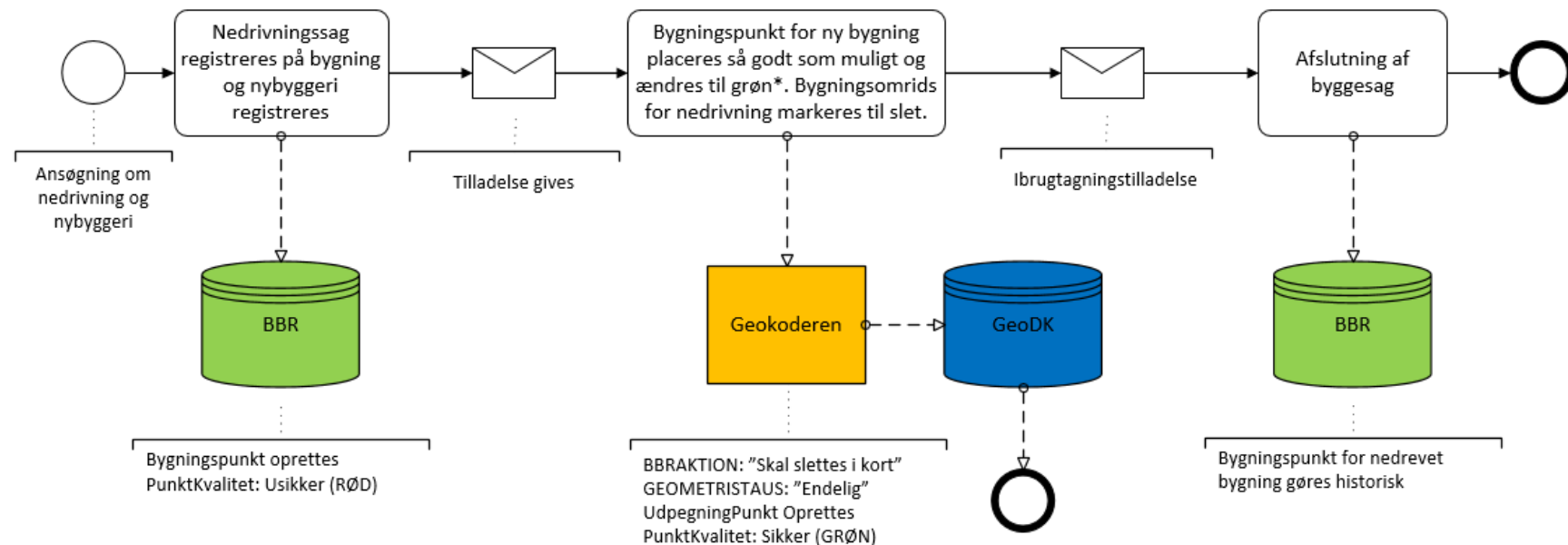

Nedrivning af bygning i forbindelse med nybyggeri – MODEL 3

[MODEL 1 og 2 – findes ikke pt., da de ikke understøttes af systemerne]

1. Byggesagen vedr. nybyggeri registreres i BBR. Ved registrering af nybyggeriet oprettes automatisk et bygningspunkt med kvaliteten Usikker (rød), som placeres midt på jordstykket, hvortil bygningen er knyttet i BBR.
2. Bygningspunkt for nybyggeri placeres bedst muligt, så det ligger inden for afgrænsning af den kommende nye bygning, men ikke ligger inden for bygningsomridset af bygning, som skal nedrives. Kvalitet skal ændres til Sikker/(Næsten sikker) (grøn/(gul)), hvorved Geokoderen opretter et UdpegningPunkt i GeoDK. BBRUID gemmes automatisk sammen med UdpegningPunkt i GeoDK.
Hvis det ikke er muligt at placere bygningspunktet korrekt uden, at det peger på den nedrevne bygning, placeres punktet i nærheden med kvaliteten Næste Sikker (gul).
3. Ved byggetilladelse markeres bygningen, der skal rives ned, til at skulle slettes i Geokoderen med knappen "Marker til slet". Herved får bygningen sat BBRAKTION "Skal slettes i kort" i GeoDK.
4. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten slette objektet for den gamle bygning og tegne den nye, hvis det fremgår af foto. Fremgår det ikke, vil udpegningerne ligge til det efterfølgende års ajourføring.
5. Kommunen bør selv trække kontrollister på nedrivningstilladelser, der ikke bliver færdigmeldt, med henblik på at registrering i BBR, Geokoderen og i GeoDK konsekvensrettes.

Nedrivning af bygning i forbindelse med nybyggeri – Model 3

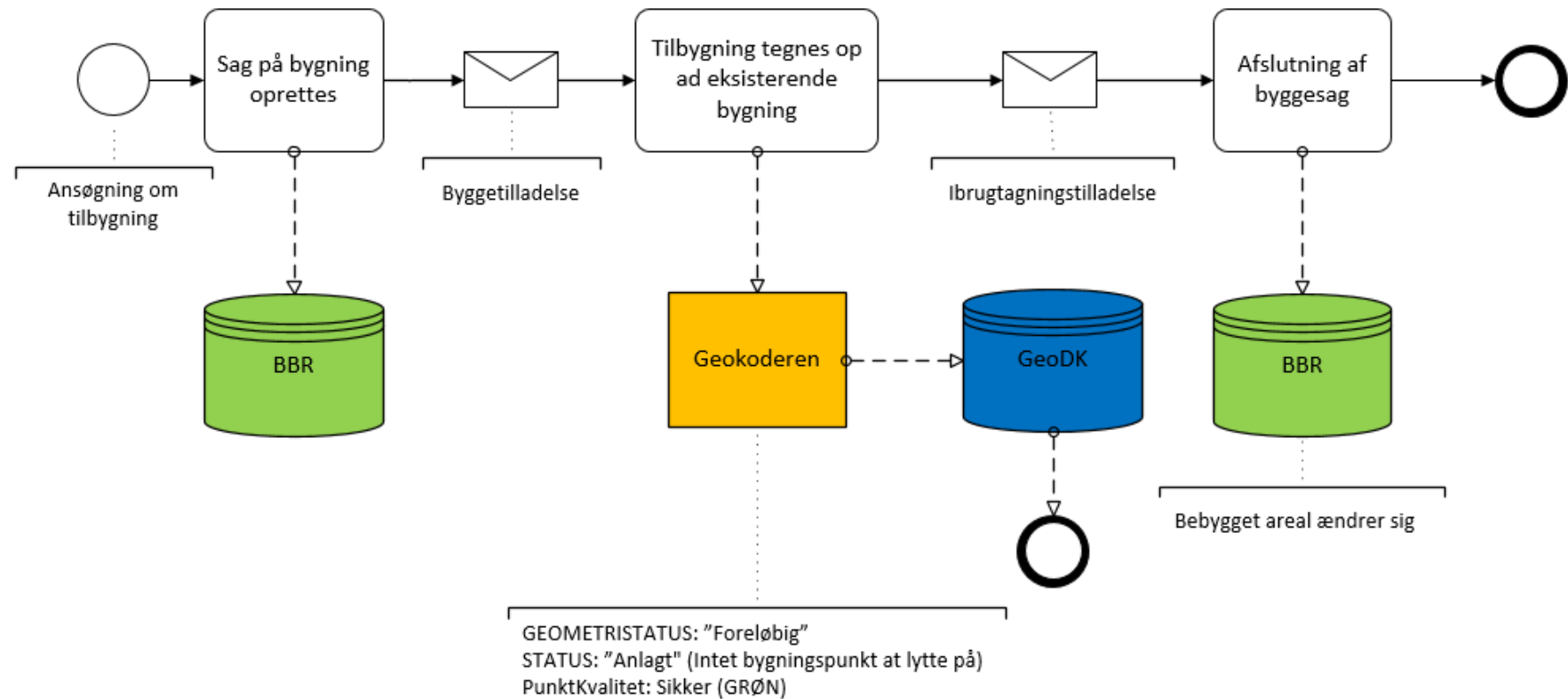

* Punkt for nybyggeri placeres så vidt muligt inden for afgrænsning af nybyggeri, men uden for bygningsomrids af nedrivningen. Placeres punktet for nybyggeri inden for bygningsomrids, der er markeret til slet, oprettes der ikke et UdpegningPunkt.

Ændring af bygning (BBR-bygning ændrer areal) – MODEL 1

1. Byggetilladelse er givet og tilladelse til tilbygning registreres i BBR.
2. Bygningsomrids på tilbygningen tegnes i Geokoderen, så godt man kan. Tilbygning vil nu optræde i GeoDK med GEOMETRISTATUS "Foreløbig". Det betyder, at bygningen automatisk sendes til fotogrammetrisk ajourføring næste gang.
3. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten rentegne hele bygningen (GEOMETRISTATUS "Endelig"), sikre korrekt status ud fra luftfoto og bevare BBRUUID fra den eksisterende bygning.
4. Kommunen bør selv trække kontrollister på byggetilladelser, der ikke bliver igangsat, samt ibrugtagningstilladelser der aldrig bliver givet, med henblik på at registrering i BBR, Geokoderen og i GeoDK konsekvensrettes. Det er også muligt ved filtrering på status at fremsøge bygninger i GeoDanmark med status tidligere end "Anlagt".

Ændring af bygning (BBR-bygning ændrer areal) – MODEL 1

Ændring af bygning (BBR-bygning ændrer areal) – MODEL 3

[MODEL 2 – findes ikke]

1. Byggetilladelse er givet og tilladelse til tilbygning registreres i BBR.
2. Ibrugtagningstilladelse er givet og bygningsomrids på tilbygningen tegnes i Geokoderen, så godt man kan. Tilbygning vil nu optræde i GeoDK med GEOMETRISTATUS "Foreløbig". Det betyder, at bygningen automatisk sendes til fotogrammetrisk ajourføring næste gang.
3. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten rentegne hele bygningen (GEOMETRISTATUS "Endelig"), sikre korrekt status ud fra luftfoto og bevare BBRUUIID fra den eksisterende bygning.
4. Kommunen bør selv trække kontrollister på byggetilladelser, der ikke bliver igangsat, samt ibrugtagningstilladelser der aldrig bliver givet, med henblik på at registrering i BBR, Geokoderen og i GeoDK konsekvensrettes. Det er også muligt ved filtrering på status at fremsøge bygninger i GeoDanmark med status tidligere end "Anlagt".

Ændring af bygning (BBR-bygning ændrer areal) – MODEL 3

